

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID
EN SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk

Advies nr. 84 van 25 februari 2005 over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 15 juni 2004, gericht aan de voorzitter van de Hoge Raad, heeft Mevrouw de Minister van Werk, het advies van de Hoge Raad gevraagd, over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest.

Het Uitvoerend Bureau van de Hoge Raad besliste op 8 juni 2004 om een commissie ad hoc te belasten met het onderzoek van de aanvraag en de voorbereiding van het advies.

De commissie ad hoc D62bis vergaderde op 15 juni 2004, op 5 en 12 juli 2004 en op 30 september 2004.

Ter voorbereiding van het advies van de Hoge Raad vergaderde een redactiecomité, bestaande uit de in het Uitvoerend Bureau zetelende sociale partners, op 17 januari en 16 februari 2005.

Het ontwerp van koninklijk besluit beoogt de omzetting in Belgische recht van de richtlijn 2003/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 maart 2003.

Tevens wordt het verbod om asbesthoudende materialen (daken) onder hoge druk te reinigen en de bescherming van de werknemers in de geïsoleerde zone geregeld.

Het Uitvoerend Bureau besliste op 25 februari 2005 om het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen aan de Hoge Raad op de vergadering van 25 februari 2005

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD VAN 25 FEBRUARI 2005

A. Unanieme standpunten:

1. Algemeen

In het algemeen kunnen de sociale partners zich vinden in de doelstellingen van dit ontwerp van koninklijk besluit, dat trouwens de omzetting is in Belgisch recht van een Europese richtlijn.

Programmawet

De sociale partners vinden dat het ontwerp van koninklijk besluit aangepast moet worden aan de bewoordingen van de Programmawet, gepubliceerd in het Belgische Staatsblad van 31 december 2004.

Bijvoorbeeld afdeling XI ...bij herstel en onderhoudswerkzaamheden ... moet gesproken worden over “sloop- of verwijderingswerkzaamheden”.

Hierbij moet gebruik gemaakt worden van erkende ondernemingen.

De sociale partners vragen dat het koninklijk besluit over de erkenning van asbestverwijderaars samen met het voorliggend koninklijk besluit van kracht wordt.

Opnemen van zelfstandigen

De sociale partners zijn ten gronde en principieel voorstander dat de zelfstandigen opgenomen worden in het ontwerp koninklijk besluit en verwijzen daarbij naar de hoofdstukken III, IV en V van de Wet Welzijn.

De Hoge Raad wenst te benadrukken dat er nog een aantal lacunes bestaan en stelt voor om een algemene discussie omtrent de zelfstandigen te houden.

Een toelichtende brochure

Zoals de Europese Gemeenschap zich voorneemt om praktische richtsnoeren betreffende asbest te maken, zal de FOD WASO zorgen voor een toelichtende brochure die de inhoud van de koninklijk besluit duidelijk weergeeft en vulgariseert. De sociale partners vinden dit positief.

De melding van asbestverwijderingswerken

De sociale partners menen dat het duidelijk moet zijn hoe deze melding moet gebeuren. Ze stellen voor dat expliciet wordt voorzien dat dit ook via mail, fax en dergelijke zou kunnen. Daarnaast dient ook voorzien te worden in een afschrift van deze melding aan het comité PB, zoals ook voorzien is in de Europese Richtlijn. .

Opmerking betreffende de betrokkenheid van de sociale partners bij normalisatieactiviteiten

De sociale partners merken op dat ze niet betrokken worden bij normalisatiewerkzaamheden in België, noch systematisch noch kosteloos beschikking hebben over de gepubliceerde normen. Ze vragen dat de sociale partners bij de normalisatieactiviteiten zouden betrokken worden en stellen dat het nodig is te bepalen hoe de vertegenwoordiging van de sociale partners ter zake kan geregeld worden.

2. Artikelsgewijs

Artikel 4

De sociale partners stellen voor om art.4, 2° te formuleren zoals in het Frans, dit om misverstanden te voorkomen.

Onbeschadigde of in goede staat verkerende asbestcement komt dan na lijm.

hechtgebonden asbest: ~~onbeschadigde of in goede staat verkerende asbestement~~, asbesthoudende tegels en vloerbekledingen, asbesthoudende bitumen en roofingproducten en asbesthoudende pakkingen en dichtingen waarvan het bindmiddel bestaat uit cement, bitumen, kunststof ~~of~~ lijm of onbeschadigde of in goede staat verkerende asbestcement

Artikel 5

Voor de Hoge Raad mogen interventies en herstellingen niet als verwerking van asbest worden beschouwd.

Artikel 6

De sociale partners van de Hoge Raad wensen de uitdrukking *werkstukken in asbesthoudend materiaal* te vervangen door *objecten of ondergronden in of bekleed met asbesthoudend materiaal*.

Het gebruik van mechanische werktuigen met grote snelheid, hogewaterdrukreinigers, luchtcompressoren, schuurschijven, en slijpmachines voor het bewerken, snijden of schoonmaken van ~~werkstukken~~ objecten of ondergronden in of bekleed met ~~in~~ asbesthoudend materiaal is verboden.

Artikel 7 en 8

Betreffende deze 2 artikels verwijst de Raad naar de algemene risico-evaluatie en de geplande bespreking in de Hoge Raad rond het uniformiseren van de uiteenlopende bepalingen in de Codex rond de procedure van de risico-evaluatie en bij betwistingen van de risico-evaluatie.

Artikel 11

De sociale partners wensen in dit artikel het woord “onderzoeksresultaten” te vervangen door “gegevens”, daar het hier gaat over het opnemen van gegevens en niet over een resultaat van een onderzoek. Dit volgt uit de Europese Richtlijn.

Elke werknemer heeft inzagerecht in zijn persoonlijke ~~onderzoeksresultaten~~gegevens, vermeld in het register, bedoeld in artikel 9.

De sociale partners vinden dat elke werknemer het recht heeft om persoonlijke opmerkingen in het register te laten opnemen en dat dit moet mogelijk gemaakt worden in dit artikel.

Artikel 12

In de Franstalige versie moet *ordonnateur des travaux* als vertaling van *opdrachtgever* vervangen worden door *maître d'ouvrage*.

De Hoge Raad stelt voor dat in de toelichting over de inventaris verwezen wordt naar de vroegere bepaling dat inventarissen reeds moesten worden opgesteld.

De sociale partners stellen voor de uitdrukking “*De inventaris mag niet gebruikt worden als volledige omschrijving ingeval*” te vervangen door “*De inventaris mag niet beschouwd worden als volledig ingeval*”.

Artikel 14

De sociale partners vinden dat een werkgever, behalve bij betwistingen, de keuze moet hebben om zich al dan niet te laten bijstaan bij het opstellen van een inventaris door een dienst of een laboratorium, zoals dat steeds het geval geweest is.

De **sociale partners** zijn van mening dat men hier beter de formulering overneemt naar analogie van de bepalingen in artikel 148 decies 1 §6 en artikel 148 decies 5.2.3. dat bij betwisting van de resultaten (onder andere in het comité) er verplicht beroep moet gedaan worden op een erkende dienst: dus als volgt:

“De werkgever kan zich bij het opstellen van de inventaris laten bijstaan door een dienst of laboratorium, erkend voor de identificatie van asbestvezels in materialen, volgens de bepalingen van het koninklijk besluit van 31 maart 1992.

Ingeval van betwisting van de resultaten door hetzij een preventieadviseur, hetzij door werknemersafgevaardigden in het comité preventie, of ingeval een ambtenaar belast met het toezicht op de naleving van deze wetgeving het nodig oordeelt, is de werkgever verplicht voor het opmaken van een asbestinventaris een beroep te doen op een erkend laboratorium.”

Artikel 15

Aangezien de sociale partners van de Hoge Raad vinden dat er onduidelijkheid bestaat over wat bedoeld wordt, vragen ze een andere formulering voor:

“de preventieadviseur belast met de leiding van de dienst voor preventie en bescherming op het werk”.

Artikel 17

De Hoge Raad wijst op het feit dat in de Franse versie van het ontwerp het woord *institution* moet vervangen worden door *établissement*.

L'employeur qui effectue ou fait effectuer des travaux dans son entreprise ou ~~institution~~ établissement par un employeur extérieur...

Artikel 18

De sociale partners vinden dat het voor de leden van de commissie ad hoc wel duidelijk is wat bedoeld wordt met “*hij*” in de tweede alinea van dit artikel, maar menen dat het toch beter is dit duidelijker te bepalen.

Artikel 19

De Hoge Raad stelt voor om in artikel 19 een vierde punt bij te voegen, waardoor het beheersprogramma wordt uitgebreid met een planning van asbestverwijdering.

4° zo nodig een planning van asbestverwijdering

Artikel 20

De sociale partners zijn van mening dat niet alleen de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer zijn advies zou geven, maar ook de preventieadviseur van de interne dienst. Daarom stellen ze voor om “preventieadviseur-arbeidsgeneesheer” te vervangen door de “bevoegde preventiedienst”.

Na voorafgaand advies van de ~~preventieadviseur~~ ~~arbeidsgeneesheer~~ **bevoegde preventie-dienst** wordt het beheersprogramma aangepast aan de evolutie van de toestand en wordt het voor advies voorgelegd aan het Comité.

Artikel 22

Betreffende de laatste alinea van artikel 22 vragen de sociale partners wat moet begrepen worden onder *een aanzienlijke toename van de blootstelling aan stof van asbest...*

Artikel 24

De sociale partners wensen dat de inhoud van de artikelen 24 en 28 in één artikel zou samengebracht worden.

Artikel 30

De sociale partners vragen dat het comité PB niet alleen zou geïnformeerd worden over de monsternames maar ook over de resultaten, de gevolgen en de maatregelen die zullen worden genomen.

De sociale partners vragen om in de Franstalige versie *exhaustivement* te vervangen door *complètement*.

Artikel 41

De titel in het Nederlands moet in overeenstemming zijn met deze in het Frans. Het gaat om algemene preventiemaatregelen (schrappen technische). Idem voor afdeling XI.

De sociale partners stellen dat de principes betreffende arbeidskledij zeker dienen nageleefd te worden en menen dat dit in de vulgariserende brochure duidelijk aan bod moet komen.

Artikel 53 en 55

De sociale partners stellen dat deze bepalingen in overeenstemming moeten zijn met deze van de wet, met name dat het moet gaan om sloop- en verwijderingswerkzaamheden van asbesthoudend materiaal waarbij belangrijke hoeveelheden asbest kunnen vrijkomen..

Artikel 79

De sociale partners zijn van mening dat in dit artikel de verplichting om de PBM's te dragen, zoals opgenomen in artikel 11 van de geconsolideerde Richtlijn 2003/18/EG, moet worden overgenomen.

Het verstrekken en gebruiken van de PBM's moeten in overeenstemming gebeuren met het koninklijk besluit van 7 augustus 1995.

Artikel 80

De sociale partners vragen om in § 3 *désaérés* te vervangen door *vidées d'air*.

Artikel 83

De sociale partners vragen dat vermeld zou worden dat het bouwplaatsregister ter inzage is van het CPB

Artikel 84

De sociale partners vragen dat in de Frans tekst *ininterrompu* moet geschreven worden zoals in het Nederlands *ononderbroken* geschreven wordt.

Bijlage I

De sociale partners verlangen dat de terminologie van deze bijlage in overeenstemming wordt gebracht met de terminologie van bijlage II van de asbestrichtlijn.

Bijlage III

De sociale partners vragen dat in deze bijlage eindtermen opgenomen zouden worden. Daarmee bedoelen zij dat de resultaten van de opleiding moeten vastgesteld worden. Tevens moet duidelijk zijn dat deze opleiding enkel bedoeld is voor werknemers in ‘gespecialiseerde’ asbestverwijdering, met name van de in de wet bedoelde erkende ondernemingen.

B. Uiteenlopende standpunten:

1. Algemeen

Een aantal van de in het ontwerp vermelde verplichtingen zijn volgens de **werkgevers** in de praktijk gewoon niet realiseerbaar voor de nutsvoorzieningen. Daarom zouden specifieke werkprocedures gemaakt moeten worden.

De **werknemers** zijn hier niet mee akkoord. Voor de meeste werkzaamheden aan ondergrondse leidingen bestaan standaardprocedures die reeds op punt staan en in de praktijk systematisch door dezelfde ploegen (van onderaannemers) worden uitgevoerd. Het kan niet dat werknemers die systematisch hetzelfde werk doen met asbestrisico's niet onder de bepalingen van het koninklijk besluit zouden vallen. Repetitieve werkzaamheden met sporadische blootstelling aan asbest zijn geen werkzaamheden die vallen onder de toepassing van artikel 21. Dit zou ook strijdig zijn met de bepalingen van de richtlijn. Aan de meldingsplicht bijvoorbeeld kan eenvoudig via het meest geschikte technologische middel (voorbeeld: fax of e-mail) worden voldaan, dit veroorzaakt geen extra zware administratieve belasting van de werkgever. Verder wensen zij analoge opmerkingen te formuleren als bij artikel 21. Werken aan ondergrondse leidingen die asbest bevatten, houden wel degelijk risico's in voor de gezondheid van de werknemers!

2. Artikelsgewijs

Artikel 2

Opnemen van zelfstandigen

De **werkgevers** zijn het erover eens dat er moet voor gezorgd worden dat de bepalingen van het ontwerp ook voor zelfstandigen gelden **indien deze zelfstandigen asbestactiviteiten uitvoeren bij werkgevers.**

De **werknemers** zijn hiermee niet akkoord, ze menen dat **alle zelfstandigen** dienen opgenomen te worden in het toepassingsgebied, dus niet enkel deze zelfstandigen die asbestactiviteiten uitvoeren bij werkgevers. Zelfs als er geen risico's zijn voor andere werknemers die niet aanwezig zijn, zijn er toch nog milieurisico's voor niet-werknemers en de omgeving. Het niet toepassen van alle veiligheidsmaatregelen op werkzaamheden van zelfstandigen zou bovendien leiden tot concurrentievervalsing, deze zelfstandigen worden uitgesloten van erkenningsregels, en kunnen goedkoper werken.

Artikel 6

De **werkgevers** vragen de administratie om te verifiëren of de uitzondering, opgenomen in art 6, 3de alinea, enkel geldt "bij de verwijdering van asbesthoudende lijmsorten" of ook onder andere omstandigheden (bvb in geïsoleerde zone).

Een **werkgeversafgevaardigde** vraagt wat hij zich moet voorstellen bij "*droge straalmiddelen*".

Is dit een begrip dat elders gedefinieerd wordt?

Ook de Franse term *projections à sec* maakt dit niet duidelijker.

Om te vermijden dat deze zin van dit artikel het gebruik van droge straalmiddelen in het algemeen zou verbieden wordt door een **werkgeversafgevaardigde** voorgesteld te schrijven:
Het gebruik van droge straalmiddelen voor dezelfde werkzaamheden is verboden.

Artikel 7-8

De **werkgevers** stellen voor om van deze twee artikels één artikel te maken en om de laatste alinea van artikel 7 na artikel 8 te plaatsen.

De werkgevers zijn van mening dat om uniformiteit na te streven in artikel 8 betreffende de raadpleging beter naar het koninklijk besluit CPBW wordt verwezen.

"Artikel 8: De betrokken werknemers en het Comité worden voorafgaandelijk aan de werkzaamheden geraadpleegd over de schriftelijke risicobeoordeling overeenkomstig het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de opdrachten en de werking van de Comités voor Preventie en Bescherming op het werk geraadpleegd over de risicobeoordeling, die hen onder geschreven vorm wordt voorgelegd. In geval het vaste werkplaatsen betreft, wordt het Comité voorafgaandelijk om advies gevraagd."

De **werknemers** gaan hier niet mee akkoord. Dit voorstel houdt een afzwakking in van de huidige bepalingen voorkomend uit de richtlijn. De werknemers stellen voor om te blijven bij de huidige bepalingen in artikels 7 en 8. Deze sluiten beter aan bij de bepalingen van de Europese Richtlijn. Verder stellen zij vast dat de bepalingen rond de herziening van de beoordeling nogal onduidelijk zijn (*Deze beoordeling wordt herzien wanneer er redenen zijn om aan*

te nemen dat zij onjuist is of wanneer er materiële veranderingen in het werk plaatsvinden), en stellen voor om de 3de alinea van artikel 7 te vervangen door:

“De risicobeoordeling wordt herzien wanneer dit nodig blijkt uit de risico-evaluatie, of op vraag van de preventieadviseur, of op vraag van de werknemersvertegenwoordiging in het comité PB.”

Verdere bijkomende wijziging in artikel 8 volgens de werknemers:

*‘De betrokken werknemers en het Comité worden **voorafgaandelijk** geraadpleegd over de risicobeoordeling, die hen onder geschreven vorm wordt voorgelegd’.*

Met deze formulering wordt voorkomen dat er enkel in het geval van vaste werkplaatsen een consultatie zou zijn.

De risicobeoordeling kan volgens de **werkgevers** ook toegepast worden op typewerkzaamheden; bij repetitieve activiteiten van beperkte duur lijkt dit de aangewezen weg voor het opstellen van preventiemaatregelen en instructies. Dit zou duidelijk gemaakt moeten worden in de toelichtende brochure.

Artikel 9

Gelet op het feit dat de aard van de vezel geen rol speelt voor de behandeling als beroepsziekte bij het FBZ, dringen de **werkgevers** bij sporadische blootstelling aan op een beknopte formulering die de aard en de concentratie van de vezel niet vermeldt.

De werknemers worden ingeschreven in een register, dat de aard en de duur van de werkzaamheden en de individuele blootstelling vermeldt, ~~met vermelding van de aard en de concentratie van de vezels.~~

De **werknemers** zijn hiermee niet akkoord. Ze stellen voor om te blijven bij de huidige bepalingen, dus met vermelding van de aard en de concentratie van de vezels.

Artikel 12

De **werkgeversorganisaties** wijzen erop dat het begrip *arbeidsplaats* limitatief geïnterpreteerd moet worden zoals dit het geval was bij het invoeren van verplichting tot asbestinventaris. Dit houdt onder andere in dat leidingen in het openbaar domein niet onder het begrip arbeidsplaats vallen.

De **werknemers** gaan niet akkoord met deze uitsluiting uit het toepassingsgebied en verwijzen naar de argumenten aangehaald hierboven. Deze uitsluiting is overigens strijdig met de richtlijn.

Artikel 14-15

De **werkgevers** menen dat door dit besluit geen specifieke bevoegdheden moeten gegeven worden aan de arbeidsinspectie. Het opleggen van deze maatregel moet gebeuren conform de regelgeving betreffende de arbeidsinspectie.

Zij menen ook dat de inzage van de asbestinventaris door het Comité PB beter geregeld wordt in artikel 39 dat dan in paragrafen ingedeeld wordt.

De **werknemers** stellen dat de kwaliteit van de asbestinventarissen vaak te wensen over laat en verwacht van de arbeidsinspectie niet dat zij misbruik zal maken van deze beschikking. Deze beschikking is voor hen zeer nuttig wanneer het Comité PB twijfelt aan de kwaliteit van de asbestinventaris

Voor de **werknemers** moet niet alleen het comité geïnformeerd worden over de asbestinventaris ,maar alle betrokken werknemers zoals voorzien in de richtlijn. Zij stellen dan ook voor te bepalen dat de werknemers kennis kunnen nemen van de asbestinventaris op eenvoudig verzoek bij de preventie-adviseur. Verder moet het duidelijk zijn dat het de preventieadviseur van de interne dienst is die om voorafgaandelijk advies over de asbestinventaris wordt gevraagd. Tekstvoorstel van aanpassing in artikel 15:

*“Na het voorafgaand **schriftelijk** advies van de preventieadviseur belast met de leiding van de **interne** dienst voor preventie en bescherming op het werk en van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer, wordt de inventaris alsmede de wijzigingen die erin worden aangebracht ter informatie voorgelegd aan het Comité. **Ook de betrokken werknemers worden ingelicht over de inhoud en de wijzigingen van de asbestinventaris indien zij hierom verzoeken bij de preventie-adviseur.**”*

Artikel 17

De **werkgevers** zijn van oordeel dat voor interventies op nutsleidingen (repetitief karakter), herstellingen, onderhoud en kleine werkzaamheden de administratieve afhandeling zoals beschreven in artikel 17 onrealistisch is (aflevering tegen ontvangstbewijs).

Indien de aannemer goed geïnformeerd en opgeleid werd door de opdrachtgever over de toe te passen werkmethodes op asbestcementleidingen, platen enz. zou dit volgens hen moeten volstaan.

De werknemers zijn het hiermee niet eens en verwijzen naar de argumenten bij deel B.

Artikel 18

De **werkgeversorganisaties** vinden dat deze verplichtingen enkel mogen gelden voor sloopen en verwijderingswerkzaamheden waarbij er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van asbest.

De werkgevers stellen voor de derde alinea als volgt te libelleren:

*“Indien deze werkgever niet over een inventaris beschikt **of indien hij in de contractuele documenten niet op een andere wijze gewezen heeft op de uitvoering van werken op asbesthoudend materiaal ...**”*

De **werknemers** zijn hiermee niet akkoord, en vinden dat de verplichtingen moeten gelden bij alle onderhoudswerken en herstellingswerken, en dus zeker ook bij alle afbraakwerken.

De werknemers willen er de nadruk op leggen dat een asbestinventaris aanwezig moet zijn bij elke opdrachtgever. Indien deze asbestinventaris niet aanwezig is, is het niet de contractor die deze asbestinventaris dient op te stellen. Het blijft de verantwoordelijkheid van de opdracht-

gever om deze asbestinventaris alsnog op te stellen. Het moet duidelijk zijn dat de werken niet gestart mogen worden indien er geen asbestinventaris aanwezig is.

Verder stellen de werknemers volgende toevoegingen aan artikel 18 voor: invoegen 6de alinea: *“Ook de werknemers en het comité PB (cascade) van ondernemingen van buitenaf worden ingelicht over de inhoud en de wijzigingen van de inventaris.”*

Artikel 21

Voor de **werkgevers** is de opsomming van artikelen die niet van toepassing zijn voor bepaalde activiteiten in orde maar zij menen dat het niet goed is dat bij de omschrijving van de werken waarop deze artikels niet van toepassing zijn, telkens het woord *sporadisch* toegevoegd is. In de richtlijn is dit ook niet het geval.

De **werkgevers** stellen voor om voor artikel 21, b) de formulering van de richtlijn te gebruiken.

Voor de distributieactiviteiten is het koninklijk besluit volgens de werkgevers, op enkele specifieke problemen na, redelijk toepasbaar indien de normale exploitatie- en klantwerken (bijvoorbeeld het maken van een aftakking, uitvoeren van herstellingen, het plaatsen van een afsluiter of tijdelijke obstructie,...) onder toepassing van artikel 21 kunnen gecatalogeerd worden.

Hierdoor vallen enkele onrealiseerbare maatregelen weg voor deze repetitieve werken met een beperkte omvang en risico.

Voor de **werkgevers** is het dan ook heel belangrijk dat de bovenvermelde werken en andere courante werken zoals bijvoorbeeld het verwijderen van leien, platen, dichtingen, enz. inderdaad kunnen ingeschreven worden in het toepassingsgebied van art.21. Zoniet is het koninklijk besluit in de praktijk niet toepasbaar.

Voorgestelde wijzigingen:

“Art.21 a) toevoegen ... vrijkomen van asbestvezels in hoeveelheden boven de grenswaarde”

“Art.21 b) verwijdering van niet-beschadigde materialen, zonder ze te breken, waarin de asbestvezels stevig in een matrix zijn gebonden .” Opmerking: voor de verwijdering van een klein stuk leiding, ter herstelling, zal deze hoe dan ook gebroken moeten worden.

De **werknemers** kunnen niet akkoord gaan met het voorstel van de werkgevers, dit wijkt immers sterk af van de bewoordingen van de richtlijn. Ze verwijzen naar hun eerdere argumenten en bezwaren rond werkzaamheden aan ondergrondse leidingen zoals terug te vinden bij de algemene verdeelde standpunten van deel B.

Ze wijzen erop dat de wijzigingen die de werkgevers voorstellen niet zonder belang zijn, omdat alles wat onder sporadische blootstellingen valt, meteen ook ontsnapt aan meldingsplicht, registratie van werknemers in een register, medisch toezicht, melding aan de inspectie van de werken, info aan het comité bij overschrijding grenswaarde (!); signalisatie van de werken, maaltijdruimtes vrij van stof, passende kledij, voorzieningen voor onderhoud kledij, douches, reiniging van PBM's, enz.

De maatregelen die wegvallen zijn veel ruimer in het ontwerp kb dan in de richtlijn. De richtlijn voorziet enkel dat bij sporadische blootstelling er geen meldingsplicht, register en ge-

zondheidstoezicht noodzakelijk is. De werknemers willen ervoor pleiten dat ingeval van sporadische blootstellingen enkel de meldingsplicht en het register niet van toepassing zijn. Het medisch toezicht zou ook bij sporadische blootstelling minstens éénmaal per jaar dienen te gebeuren omwille van de specifieke risico's van de blootstelling aan asbest. (Uit onderzoek is gebleken dat een éénmalige blootstelling aan asbest kan leiden tot de ontwikkeling van een beroepsziekte). Bovendien dienen de bepalingen van de artikelen 40, 41 h) tot o) van toepassing te blijven bij sporadische blootstellingen. Een gericht medisch onderzoek op jaarlijkse basis kan van aard zijn om vroegtijdig tekorten in de preventiemaatregelen bij sporadische blootstelling op te sporen. Bovendien ontbreekt het hier aan een procedure zoals voorzien in de richtlijn om in overleg met de sociale partners deze gevallen van sporadische blootstelling te identificeren. Het kan toch niet dat enkel de werkgever soeverein in zijn risico evaluatie kan beslissen dat het hier gaat om een van deze gevallen.

Een blootstelling kan slechts als sporadisch worden beschouwd als ze voldoet aan de voorwaarden van artikel 21 en enkel en alleen met voorafgaand akkoord van het comité PB (cascade) en de preventieadviseur en mits het volgen van bepaalde werkmethodes.

De werknemers formuleren volgend tekstvoorstel:

"Mits het gaat om sporadische blootstellingen met een geringe intensiteit en uit de resultaten van de risicobeoordeling volgens artikel 7 blijkt, dat de grenswaarde niet zal worden overschreven, en na voorafgaand akkoord van het comité PB en de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer, zijn de bepalingen van de artikelen 9 tot 11, en 22 niet van toepassing, wanneer het werk bestaat in:"

Artikel 22

De **werkgevers** verlangen dat de regelgeving betreffende de melding verduidelijkt wordt.

De **werkgevers** menen dat artikel 22 misschien toepasbaar is op geprogrammeerde vervangingen van asbesthoudende vezelcementleidingen, maar onmogelijk toepasbaar is op de dringende interventies die absoluut binnen de kortste tijd moeten uitgevoerd worden om redenen van de continuïteit van de openbare dienstverlening, de veiligheid van werknemers en derden of de bescherming van het milieu.

De **werkgevers** stellen dat een administratieve vereenvoudiging noodzakelijk is en dat moet gestreefd worden naar een pragmatische oplossing.

Een melding voor de aanvang van de werkzaamheden is in veel gevallen niet mogelijk en biedt geen enkele meerwaarde. De melding moet daarom beperkt worden tot die situaties waarbij een voorafgaande informatie aan de overheid absoluut noodzakelijk is.

De **werkgevers** stellen dat een jaarlijkse melding eventueel in overweging kan genomen worden voor onderhouds- en herstelwerkzaamheden.

De **werknemers** zijn hiermee niet akkoord. Aan de meldingsplicht bijvoorbeeld kan eenvoudig via het meest geschikte technologische middel (voorbeeld: fax of e-mail) worden voldaan, dit veroorzaakt geen extra zware administratieve belasting van de werkgever.

Dit laat ook toe om steeds deze melding te verrichten, ook bij hoogdringendheid.

Artikel 23

De **werknemers** willen dat het Comité *voorafgaandelijk* moet geïnformeerd worden.

Artikel 24

De **werknemers** vinden de notie “*op gezette tijden*” erg vaag en menen dat het goed zou zijn dat de periodiciteit in samenspraak met Laboratorium voor Industriële toxicologie en het comité PB bepaald wordt en opgenomen in het asbestbeheersprogramma. Praktische richtlijnen in verband met de periodiciteit van de metingen dienen in bijlage II van het koninklijk besluit opgenomen te worden.

Bovendien vinden de **werknemers** dat op vraag van de vertegenwoordigers van de werknemers in het comité PB of van de preventieadviseur de werkgever metingen de werkgever metingen laat uitvoeren van het asbestgehalte in de lucht. Dit kan door opname van een 2de alinea in artikel 24:

“De werkgever laat metingen van de blootstelling verrichten op vraag van de bevoegde preventieadviseur of van de vertegenwoordigers van de werknemers in het comité PB.”

De **werkgeversorganisaties** zijn van mening dat verplichte metingen beperkt moeten worden tot de gevallen van ‘gespecialiseerde’ asbestverwijdering (erkende ondernemingen).

Artikel 32

De **werkgevers** vragen zich af wat zij zich moeten voorstellen bij *bijkomende metingen*.

Het is in dit verband voor de werkgevers eerder aangewezen om de gebruikte technieken en werkmethodes regelmatig op hun deugdelijkheid te laten controleren door het uitvoeren van controlemetingen. Dit hoeft bij repetitieve activiteiten volgens hen niet altijd plaatsgebonden te zijn.

Volgens de **werkgevers** moet het inderdaad gaan om het uitwerken van standaardprocedures.

Artikel 35

Dit artikel dient beter in overeenstemming te worden gebracht met de bepalingen van het koninklijk besluit Gezondheidstoezicht. De **werknemers** stellen volgend tekstvoorstel van aanpassing voor:

*“Voor hij wordt blootgesteld aan stof afkomstig van asbest of van asbesthoudend materiaal wordt elke werknemer aan een **voorafgaande** gezondheidsbeoordeling onderworpen. Deze **voorafgaande** gezondheidsbeoordeling dient een specifiek onderzoek van de borstkas te omvatten. De praktische aanbevelingen voor het gezondheidstoezicht staan vermeld in bijlage I. **De werknemers dienen, zolang er blootstelling is, minstens éénmaal per jaar aan een periodieke gezondheidsbeoordeling te worden onderworpen.**”*

Artikel 38

De werknemers vinden de term ‘*met regelmatige tussenpozen*’ nogal vrijblijvend is en stellen voor dat deze opleiding jaarlijks wordt verstrekt.

“Onder voorbehoud van de toepassing van de specifieke bepalingen van afdeling XII, onderafdeling VI, zorgt de werkgever voor een passende opleiding voor alle werknemers die aan asbesthoudend stof worden of kunnen worden blootgesteld. Deze opleiding wordt **jaarlijks** verstrekt. De preventieadviseur-arbeidsgeneesheer en het Comité worden door de werkgever betrokken bij het uitwerken van het opleidingsprogramma.”

Artikel 85

De **werkgevers** vinden dat voor de opleiding van het personeel van ‘gespecialiseerde’ asbestverwijderaars de kwaliteit van de opleiding primeert en niet de aard van de opleider of het aantal opleidingsinstellingen.

De **werknemers** vinden dat het personeel van de asbestverwijderaars een opleiding dient te volgen bij een organisatie extern aan de werkgever en stellen dat deze opleiding niet mag overgelaten worden aan de vrije markt; het aantal opleiding moet voor hen beperkt worden en eigenlijk zou één opleidingsinstituut moeten volstaan. Voor hen moet het principe van de verplichte opleiding duidelijk gesteld worden.

De **werknemers** stellen dat de opleiding dient veralgemeend te worden en dat volgende principes duidelijk moeten zijn:

- Het moet gaan om opleiding betaald door de werkgever;
- De opleiding moet gevolgd worden tijdens de werkuren;
- De opleiding moet met regelmatige tussenpozen gegeven worden.

Artikel 39

De **werkgevers** vragen zich af of er geen dubbel gebruik is tussen de opleiding genoemd in artikel 38 en de informatie bedoeld in dit artikel.

De **werkgevers** vragen wat de betekenis is van *voor elke werkzaamheid* en vragen of dat niet overdreven is.

De **werkgevers** vragen om het schrappen van de verwijzing naar tijdelijke of mobiele bouwplaatsen. Dit heeft geen enkele meerwaarde en verhoogt enkel de complexiteit.

De **werknemers** merken op dat het in de 7de alinea moet gaan om tijdelijke **of** mobiele bouwplaatsen. Verder menen zij dat het comité ingeval van tijdelijke of mobiele werkzaamheden jaarlijks dient te worden ingelicht. Verder merken zij op dat de Europese richtlijn voorziet in zowel informatie als opleiding voor werknemers die aan asbesthoudend stof worden of kunnen worden blootgesteld.

Artikel 40

Dit artikel hoort niet thuis onder informatie aan de werknemers maar is eerder op zijn plaats bij de preventiemaatregelen en verbonden met de afdeling *metingen*.

Artikel 41

Betreffende artikel 41 a) stellen de **werkgevers** dat het voor dringende werkzaamheden onmogelijk is en bij repetitieve werken met klein risico voldoende zou moeten zijn dat de preven-

tieadviseur IDPB en arbeidsgeneesheer bij de risicobeoordeling en het opstellen van de instructies wordt betrokken. Indien dit bij elk werk dient te gebeuren, betekent dit een administratieve last zonder toegevoegde waarde. Dit staat trouwens ook niet in de richtlijn.

Betreffende artikel 41 f): maken de **werkgevers** de bedenking dat het opbergen en vervoeren in een gesloten verpakking haalbaar is voor materialen met kleine afmetingen. Wat men grote asbestcement materialen zoals buizen van 5 meter lengte en tot 2,5 meter diameter, of met extrusiepanelen van 5 – 6 meter lengte? Moet men deze dan eerst in stukken slagen om te kunnen verpakken? Dit is zinloos.

Het volstaat meestal deze materialen te bevochtigen alvorens ze te transporteren.

Om deze mogelijkheid open te laten stellen zij voor de desbetreffende zin als volgt te wijzigen:

Asbest en materialen waaruit asbeststof vrijkomt, worden opgeborgen en vervoerd in daartoe geschikte gesloten verpakkingen

Zij De werkgevers vragen om aanpassing van de punten h); i) en voor werken in open lucht en doen volgende voorstellen:

voorstel h) : *"De plaatsen in gebouwen waar ..."*;

voorstel i) : *" In het gebouw worden ruimtes..."*;

De bepalingen van l) moeten beperkt worden tot die zaken die asbestspecifiek zijn en die niet geregeld worden via het koninklijk besluit werkkledij. Alle bepalingen moeten 100 % in overeenstemming zijn met dit koninklijk besluit.

Artikel 42

Artikel 42, 2de en 3de alinea zijn niet toepasbaar bij dringende gevallen waarbij moet vermeden worden andere risico's te scheppen, de **werkgevers** stellen daarom voor om de 2de alinea te laten voorafgaan door : *"Buiten de gevallen van absolute hoogdringendheid in het kader van andere wettelijke verplichtingen, wordt het werk bij overschrijding..."*

De **werknemers** gaan hiermee niet akkoord, zie hun voorgaande opmerkingen in geval van dringende interventies.

Artikel 44

Aan *"asbesthoudend materiaal eerst moet worden verwijderd"* dient toegevoegd te worden , *" hersteld of ingekapseld"*.

Artikel 46 tot en met artikel 48

Deze bepalingen kunnen volgens de **werkgevers** niet toegepast worden op het openbaar domein en in open lucht.

Artikel 58

De **werkgevers** vragen of de beschikkingen van artikel 53 ook slaan op activiteiten zoals die in artikel 58. De werkgeversorganisaties stellen dat absoluut duidelijk moet zijn dat de onder-

afdeling III Eenvoudige handelingen enkel slaat op eenvoudige handelingen uitgevoerd door ‘gespecialiseerde’ asbestverwijderaars (toepassingsgebied van Afdeling XII).

Voor eenvoudige handelingen bij andere werkzaamheden, zoals geregeld in de andere afdelingen, worden de daar vermelde preventiemaatregelen toegepast. Zoniet wordt de toepassing van dit koninklijk besluit onbegrijpelijk en ontoepasbaar.

Dit komt neer op de vraag dat enkel gespecialiseerde asbestverwijderaars deze maatregelen moeten toepassen.

De **werkgevers** stellen ook dat in de 1ste alinea van dit artikel ook moet aangegeven worden welke de periode van meting is, dat er beperkingen zijn aan de meetmogelijkheden en meting bij kleine kortdurende werken na extrapolatie hoge waarden geven.

De **werkgevers** stellen voor punt 6° te libelleren als volgt: “asbesthoudend plaatmateriaal, asbestkarton, asbestcement in binnentoepassingen, in ondergrondse toepassingen *of in buitentoepassingen op niet-toegankelijke plaatsen*, wanneer er geen bevestigingssysteem aanwezig is, zoals schroeven, nagels of lijm”.

De werkgeversorganisaties wijzen ook op de tegenspraak tussen een grenswaarde van 0,1 en de verplichting om voor “eenvoudige” handelingen onder de 0,01 vezel te blijven. Dit zou daarenboven nog door een erkend labo moeten aangetoond worden (artikel 61).

Artikel 59

Hoe moet dit dan wel gebeuren zonder gebruik van gereedschappen voor demontage? Door destructie?

Artikel 61

De Franstalige tekst moet gewijzigd worden in punt 1° conçue spécialement à cet effet.

Volgens de **werkgevers** kan punt 2° niet toegepast worden voor werken in openlucht en hij stelt daarom voor: “*Gedurende de uitvoering van werken in een gebouw worden .*”

Artikel 62

Zie opmerking bij artikel 58.

Is dit te verantwoorden in het kader van de administratieve vereenvoudiging bij overschrijding van 10 % van de grenswaarde.

Artikel 73

De **werkgevers** werpen op dat bij de couveuse-zakmethode, wegwerp- of papieren onderkleding niet nodig is.

Artikel 74

Vastgesteld wordt dat “*al dan niet*” niet vertaald kan worden als “*si ou non*”, dat moet “*avec ou sans*” zijn

Artikel 75

Een **deskundige** stelt voor de *état d'urgence* te vervangen door *cas d'urgence*.

Artikel 76

De **werkgevers** stellen voor in punt 2° te verwijzen naar de Europese norm ter zake.

Artikel 78

Opgemerkt wordt dat de apparatuur in elk geval koud moet zijn en uitgeschakeld.

In § 4 moet de Franstalige versie gewijzigd worden. Zij moet beginnen met "*L'accès à la zone de travail est limité par un sas*".

In de opsomming van de afdelingen het sas moet ook de douche vermeld worden.

De indeling van de zones is niet zo duidelijk en de zones zouden beter herbenoemd worden; in de vulgariserende brochure zal dit zeker duidelijk gemaakt worden.

In de Franstalige versie van § 6 moet *de démolition* na *travaux* geschrapt worden.

In § 9 moet, na “*la première douche*”, “*avec masque*” geschreven worden in de Franstalige tekst.

Na de 2de alinea van § 10 moet achteraan *buiten de hermetische zone* geschreven worden.

In §11 moet na het 1ste gedachtenstreepje *superficies* vervangen worden door *surfaces*.

Artikel 81

Voorgesteld wordt om in de Franstalige versie in de voorlaatste alinea *mesurages et des mesures* te vervangen door *mesurages et des dispositions*. Dit om verwarring te vermijden.

Artikel 83

Een **werkgeversafgevaardigde** zegt dat het wellicht beter is te spreken van een *werfregister* en in punt 4 te spreken van *werf* en niet van *bouwplaats* (probleem enkel voor de Nederlandstalige tekst).

Artikel 84

De **werkgevers** stellen dat de maximumduur van 2 uur de kosten opdrijft en dat dit zou moeten gelinkt worden aan de risicoanalyse.

De **werknemers** stellen dat het nodig is om uitdrukkelijk te vermelden dat het werkschema en de risico-analyse besproken worden met het CPB. Zij vragen:

- dat ook *drank* zou vermeld worden;
- dat in de Frans tekst *ininterrompu* geschreven worden zoals in het Nederlands *ononderbroken* geschreven wordt;
- dat over overschrijdingen van de maximum duur van twee uur overleg met het comité PB moet gepleegd worden;
- dat ervoor gezorgd wordt dat, anders dan nu het geval is, de preventieadviseurs-arbeidsgeneesheer voldoende op de werven zouden komen.

III. BESLISSING

Het advies aan Mevrouw de Minister bezorgen.